

0397

BOTZ László
A Magyar Néphadsereg szerepvállalása
a dél-vietnámi Nemzetközi Ellenőrző és Felügyelő Bizottság munkájában
1973-1975

Történelmi előzmények

Vietnam történelme¹ több ezer évre tekint vissza, az archeológusok kutatásai alapján a mai Vietnam területén már a pleisztocén korból találtak emberi maradványokat. Már a vaskorból a HUNG- királyok 18 generációját ismerjük, majd az i. e. 179-től i. sz. 938-ig terjedő időszakban az ország területét a kínaiak uralták. Vietnam önálló, központosított feudális államformája 938-ban alakult ki, miután DINH Bo Linh véget vetett az országban uralkodó kiskirályok egymás közötti háborúinak, s elfoglalta a trónt. A következő mintegy 70 év újabb, a hatalomért folytatott háborúkat hozott, míg 1009-ben a LY-dinasztia került hatalomra és uralkodott 215 éven át. Ez idő alatt – 1010-ben – választották az ország fővárosául Hanoit. A feudális lét a NGUYEN-dinasztia uralkodása alatt (1802–1945) ért véget. A NGUYEN-ek a „zárt ország” politikáját képviselték, elutasították a katolicizmust és a reformok bevezetését, az országot a XIX. század végére a sötétségbe és szegénységbe taszították, amely helyzet lehetővé tette a nyugati gyarmatosítók megjelenését. 1858. IX. 1-jén francia hadihajók intéztek támadást Da Nang ellen, és ezzel megkezdődött Vietnam francia megszállása. 1884-re már egész Vietnam francia uralom alatt állt, a franciák klasszikus gyarmati rendszert alakítottak ki, s brutálisan léptek fel minden vietnámi hazafias mozgalommal szemben. Az országot három részre osztották: észak Tonkin, a középső területek Annam, míg dél Kokinkína néven került – a Laoszt és Kambodzsát már magában foglaló – Francia Indokína részévé. A franciák kizsákmányolták az országot, megakadályozták a kultúra, az ideológia fejlődését (a lakosság 90 %-a tanulatlan volt).

A XX. század eleje hozott változást az ország életében, amikor a haladó, demokratikus erők képpé váltak egységgé szerveződni, majd 1941-ben létrehozták a vietnámi forradalmi szövetséget Viet Minh (Liga Vietnám Függetlenségéért)², amelynek kongresszusa által 1945-ben elfogadott 10 pontos program már a franciák és a japánok elleni fellépést irányozta elő.³

1945. IX. 2-án HO Si Minh elnök kihirdette a Függetlenségi Nyilatkozatot és az ideiglenes kormány nevében kikiáltotta a Vietnámi Demokratikus Köztársaságot.⁴ Ezzel Vietnam lett Délkelet-Ázsia első, gyarmatosítás alól felszabadult országa. Alig három héttel később viszont a francia haderő – brit támogatással – elfoglalta Saigont, s ezzel megkezdődött a franciák elleni háború, amely 1954. V. 7-én a vietnámi hazafias erők Dien Bien Phu-nál aratott győzelmével, illetve az 1954. VII. 21-én, Genfben aláírt egyezményvel zárult le. A Genfi Egyezmény Vietnámot két részre osztotta, a 17. szélességi fok mentén kialakított demarkációs zónával. Az Egyezmény előírta azt is, hogy 1956 júliusában népszavazást kell tartani a két országrész egyesítéséről.⁵

Az Amerikai Egyesült Államok érintettsége a második világháború befejezésétől kézzel fogható volt a térséget illetően. Az Egyesült Államok jelentősnek értékelte a franciák indokínai háborúját a világháborút követő kommunista és nemzeti liberális mozgalmak visszaszorításában. Ezért jelentős pénzügyi, majd az 1950-es évektől kezdődően katonai tanácsadók és fegyverek küldésével személyi és anyagi támogatást nyújtott a franciáknak. Ugyanakkor a lemondatott „francia báb” BUU Loc miniszterelnök helyett NGO Dinh Diem-et nevezte ki miniszterelnöknek, akit mind jelentős anyagi eszközökkel, mind tanácsadókkal támogatott. Diem 1955-ben semmissé nyilvánította az 1956-ra tervezett választásokat és 1955. X. 23-án kinevezte magát a (Dél-) Vietnámi Köztársaság elnökévé. A dél-vietnámi demokratikus erők 1960 végére hozták létre a DNFF⁶, amelyből 1969. VI. 8-án alakították meg a DIFK⁷.

Az Egyesült Államok 1961-ben – John F. KENNEDY elnökké választásával – hirdette meg Vietnamban a „Különleges Erők Háborúját”,⁸ amelyet Lindon B. JOHNSON 1964-ben intenzitálásában és méreteiben jelentősen kiszélesített, 1965-ben Da Nangnál partra szálltak az első amerikai harcoló egységek, s ezzel megkezdődött az Egyesült Államok Vietnám elleni háborúja. (1969-ben – a háború „csúcspontján” – mintegy 540 ezer amerikai és 72 ezer egyéb külföldi katona harcolt Dél-Vietnamban.)⁹ Az 1969-ben hivatalba lépett Richard M. NIXON elnök új stratégiát – „Nixon-elv” – hirdetett a háború „vietnamizálásával”, a harci feladatoknak a dél-vietnámi erőkre való fokozatos áthárításával.¹⁰

A háború befejezését célzó párizsi tárgyalások csaknem öt éve során, az amerikaiak katonai eszközökkel — B-52 típusú hadászati bombázók 12 napon át tartó támadásai Hanoi és Hai Phong ellen —

* Szójegyzék

próbálták a Vietnami Demokratikus Köztársaságot az amerikai feltételek elfogadására kényszeríteni. Elszenvedett veszteségeik (34 db B–52 bombázót, 5 db F–111A bombázót és számos vadászpilótát) végül a tárgyalások folytatását, majd 1973. I. 27-én, Párizsban a háború befejezését és Vietnam békéjének helyreállítását célzó egyezmény aláírását eredményezték.¹¹

A Párizsi Egyezmény előírta az Egyesült Államok részére mind a Vietnami Demokratikus Köztársaság, mind a DIFK* elismerését, valamint csapatainak Dél-Vietnamból való kivonását.¹²

A Párizsban tárgyaló felek nemzetközi tűzszünet-ellenőrző bizottság NEFB* felállításában egyeztek meg, tagjainak Kanadát, Indonéziát, Magyarországot és Lengyelországot kérték fel.¹³

A NEFB* jelenléte biztosítéka volt a Párizsi Egyezmény végrehajtásának, kifejezésre jutatta a nemzetközi közösség akaratát és felelősségét azzal kapcsolatban, hogy véget akartak vetni e véres háborúnak.

Magyarország és Vietnam kapcsolatainak alakulása

Az országaink közötti óriási földrajzi távolság ellenére, népeink között baráti kapcsolat alakult ki az elmúlt században. Már a múlt század elején voltak kezdeményezések egymás jobb megismerésére, de az intézményes kapcsolatfelvétel, a barátság megalapozása csak a II. Világháborút követő időszakban következhetett be. Az 1945. IX. 2-án kikiáltott Vietnami Demokratikus Köztársaság még sokáig nem élvezhette szabadságát, hiszen a franciák továbbra is fegyveresen kísérelték meg az ország további gyarmatosítását, amely háborús időszaknak a 1954. V. 7-i Dien Bien Phu-i győzelem vetett véget, ugyanakkor a genfi Indokína konferencia az országot két részre szakította.¹⁴

A magyar kormány – elismerve a vietnami nép hősiességét a szabadságért – a diplomáciai kapcsolatok felvételét kezdeményezte, amely 1950. II. 3-án a nagykövetségi szintű kapcsolat létesítésében nyilvánult meg. Az elmúlt, közel hét évtized bővelkedett eseményekben, a magyar nép erkölcsi, politikai és gazdasági támogatása fontos háttérrel biztosította a vietnamiaknak nemzetük függetlenségének kivívásáért, a gyarmatosítási törekvések végérvényes visszaszorításáért folytatott harcukban.

Magyarország — bár tapasztalattal nem rendelkezünk — örömmel vállalta¹⁵ részvételét a háború befejezését és a béke helyreállítását ígérő Párizsi Egyezmény értelmében létrehozott NEFB*, diplomataink és katonáink, határőreink, rendőreink és tartalékosaink a háború tényleges befejezéséig, 1975. IV. 30-áig aktívan igyekeztek a megállapodás szellemében végrehajtani vállalt feladatukat.

A Nemzetközi Ellenőrző és Felügyelő Bizottság

Mi is volt ez a negyven év előtti feladat? Mi is történt a hetvenes évek elején abban a távoli térségben? Hogy is kerültünk mi magyarok ilyen távol hazánktól?

Bizony az akkoriban szinte valamennyiünkben felvetődött kérdések közül sok még ma is él, és még a mai napig sem került teljes mélységben megválaszolásra. Talán ez a bizonytalanság ad táptalajt azoknak is, akik Magyarország szerepvállalását ebben a hidegháborús korszak egészen végighúzó, indokínai konfliktust lezáró nemzetközi feladatban megkérdőjelezzik, elferdítik.

Igaz, hogy az elmúlt negyven évben nem került még sor ezen újkori magyar békefenntartó küldetés történetének és tapasztalatainak teljes és objektív feltárására, mégis egy tény vitathatatlan: a vietnámi tűzszünet-ellenőrző küldetésnek magyar szempontból azért volt kiemelkedő jelentősége, mert ez volt az első nemzetközi békefenntartó misszió, amelyben Magyarország — nemzetközi felkérés alapján — vett részt.¹⁶

Hogy is kezdődött?

A feszült izgalommal teli várakozás nem csak ránk, de az egész világ közvéleményére jellemző volt ebben az időszakban. 1972 végétől már mindenki azt várta, sikerül-e végül befejezni a vietnámi háborút lezárni hívatott fegyverszüneti tárgyalásokat.

A magyar kontingens tagjainak a legnagyobb gondot a családtól, a munkatársaktól való elválás, és a messzi ismeretlen bizonytalansága jelentette. A helyzet nehézségi fokára az is jellemző volt például, hogy háborúba készülünk, az ismeretlenbe, az idegenbe. Nem tudtuk, mit hoz a holnap, hazatérünk-e. Sajnos félelmünk nem volt teljesen alaptalan, két bajtársunk, DYLSKI Aurél százados és CZIBOLY Csaba főhadnagy 1973. IV. 7-én — feladat végrehajtása közben — halt hősi halált Dél-Vietnámban.

A vietnámi háború befejezését és a béke helyreállítását célzó megállapodás végül — hosszú és esetenként keserves diplomáciai erőfeszítések után — 1973. I. 27-én került Párizsban aláírásra, s másnap, 1973. I. 28-án már életbe is lépett.

* Szójegyzék

A párizsi egyezmény a következő fontosabb pontokat tartalmazta: azonnali tüzszünet Észak és Dél-Vietnam teljes területén, az amerikai erők kivonása 60 napon belül, amerikai támaszpontok 60 napon belüli leszerelése, az összes hadifogoly szabadon bocsátása, az összes külföldi katona kivonása Laoszból és Kambodzsából. A dél-vietnamiaknak biztosítják az önrendelkezés jogát, az észak-vietnami katonák azonban délen maradnak, de nem kaphatnak erősítést. Az ország békés egyesítéséig a 17. szélességi fok lesz a választóvonal.¹⁷

1972. X. 19-én a Vietnámi Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete tájékoztatta FOCK Jenő akkori miniszterelnököt a megállapodásról és felkérte Magyarországot a felállítandó bizottságban való részvételre. A hivatalos felkérésre 1973. I. 23-24-én került sor.

Az első magyar kontingens búcsúztatására 1973. I. 26-án került sor a ZMKA*-án, majd néhány órával később a Ferihegyi repülőtér előcsarnokában. Este 21⁰⁰ után szállt fel az első csoporttal a két IL-18-as repülőgép, hogy a több leszállással tarkított, igen hosszú repülőút után először Hanoi-ba érkezzen. Az első kétség, döbbenet a Hanoi-ban töltött néhány óra után jelentkezett, ahol saját szemünkkel tapasztalhattuk meg a hosszú háború következményeit, a lerombolt, szétbombázott lakóházakat, utcákat, hidakat.

Itt szembesültünk először — legalább is mi, a kontingens állományából a fiatalabbak — a háborúval, a háború okozta sebekkel, a fegyverek romboló hatásával. A felkészülés során a megfogalmazott feladat világosnak, egyértelműnek és megvalósíthatónak tűnt, a Vietnámban töltött első órák után viszont kicsit bizonytalanná váltunk.

Rövid repülőút után, 1973. I. 28-án, a 40 fokot meghaladó hőséget árasztó saigoni repülőtér betonján landoltunk. Hogy nem szívesen vártak bennünket jelezte az is, hogy hosszú percekig nem találtak megfelelő lépcsőt a kiszálláshoz, így megtapasztalhattuk a hőség nyomasztó erejét a repülőgépben. Saigon maga egy ostromlott város képével fogadott bennünket, szögesdrótok kilométerei, homokzsákok milliói, bunkerek, tüzelőállások, fegyverek, amerre csak a szem ellátott. Szállásunk a saigoni repülőteret is magában foglaló támaszponton került kijelölésre.

A NEFB* már az első napon — 1973. I. 28-án — megtartotta alakuló ülését, megkezdte a feladat végrehajtását. Intézkedések történtek a megállapodáshoz csatolt jegyzőkönyvben foglalt struktúrák létrehozására, kiépítésére, a szemrevételezések megkezdésére, az egyes csoportok kijelölésére, felkészítésére és kitelepítésére a meghatározott hét körzetbe, a 26 helyi ellenőrző, valamint a 25 speciális ellenőrző csoportba.

A NEFB* saigoni központjának alárendeltségében, hét körzetben 26 helyi ellenőrző csoport, 12 határellenőrző csoport, hat fegyverzetcsere-ellenőrző csoport és hét hadifogolycsere-ellenőrző csoport került kialakításra.¹⁸ Magyar részről a feladatban 636 fő (524 katona, 112 diplomata, illetve polgári személyzet) vett részt, három váltásban.¹⁹

A magyar kontingens — jóllehet nem rendelkezett előzetes tapasztalatokkal — aktívan kezdett hozzá a feladat végrehajtásához. Néhány nap után – február első napjaiban – beindult a körzetparancsnokságok állományának feltöltése, majd az ellenőrző csoportok kitelepítése. Párhuzamosan kellett tájékozódni a belső helyzetről, az erőviszonyokról, megteremtünk a kommunikáció, illetve az újonnan érkezők fogadásának feltételeit. A feladatot az első csoport tagjai becsülettel teljesítették a váratlanul szokatlan és nehéz körülmények között.

Különösen ebben az első időszakban bizonyult rendkívül fontosnak és értékesnek a külügyminisztériumból érkezett munkatársak gazdag diplomáciai tapasztalata és felkészültsége, katonáink, határőreink, rendőreink szakmai felkészültsége, a polgári életből célirányosan behívott tartalékos bajtársaink – újságírók, külkereskedők, bölcsészek, tanárok – nyelvtudása. Kiemelendő ugyanakkor a kontingens valamennyi tagjára jellemző törekvés a feladat végrehajtására, a munkához való pozitív viszony és küldetéstudat.

Az első perctől kezdve ismert volt előttünk, hogy a megállapodás kompromisszum eredménye volt, ami önmagában is sok belső ellentmondást tartalmazott, illetve hogy a megállapodásban rögzített kérdések eltérő értelmezési lehetősége nem csak módot adott, de fel is tette a kialakuló vitákat, konfliktusokat. Részünkre igen fontos feladat volt annak helyes megítélése, hogy a megállapodás betartásában, vagy betartatásában hol is helyezkedik el a NEFB*.

A megállapodó felekből álló NKVB* tagjai – két egymással élesen szembenálló álláspontot képviselve – mindent elkövetettek annak érdekében, hogy a másik félről bebizonyítsák a megállapodás és a tüzszünet megsértését, ami jelentős munkát adott a NEFB*-nak. 1973. III. 29-től — miután a az észak-vietnámi és az amerikai küldöttség elhagyta Dél-Vietnám területét — a két dél-vietnámi fél

* Szójegyzék

képviselőiből álló KKVB* működésével sem változott a helyzet, a kezdeti szívélyesnek tűnő légkört az egyre hevesebb ellentétek és összeütközések sorozata váltotta fel és a feladat végrehajtása során nem is sikerült egyetlen lényeges kérdésben sem egyetértésre jutniuk.

Ilyen helyzetben kellett a NEFB*-nak dolgozni.

A NEFB* jelenlétének fontossága leninkább a fogolycserék kapcsán mérhető le. A bizottság tevékenységének kiemelkedő eredménye volt, hogy meg tudták akadályozni a fegyveres konfliktusok kialakulását a felek között. 1973 februárjában 163 fő amerikai, 7020 fő a DIFK* katona és 910 fő dél-vietnami katona átadása valósult meg.²⁰ A polgári foglyok kapcsán 5081 fő a DIFK*-hoz kötődő és 637 fő a saigoni kormányhoz kötődő fogoly cseréjének a megvalósítása képezte a NEFB* tagjainak a feladatát.²¹

A magyar részvételt illetően az elmúlt negyven év alatt több kritika látott napvilágot, miszerint elvtelenül támogattuk az észak-vietnámi, illetve a DIFK* delegációit. Ha majd egyszer a teljes objektivitás talaján képes lesz valaki áttanulmányozni a magyar kontingens 1973. I. 28 és 1975. V. 9. között Dél-Vietnámban töltött tevékenységének részleteit, megállapíthatja, hogy mind a lengyel, mind a magyar kontingens munkájának fő tartalma és célja az volt, hogy minden erővel igyekezzük biztosítani a párizsi egyezményben foglaltak teljes, minden részletre terjedő megvalósítását. A közel két és fél év alatt viszont erre nem sok esély nyílt. A dél-vietnámi helyzet bonyolultsága alapvetően meghatározta a NEFB* tevékenységét, azaz a NEFB* nem volt képes érdemben befolyásolni a fejleményeket, amire az egyezményben meghatározott feladatainál, hatáskörénél és összetételénél fogva nem is volt lehetősége.

Ha jól visszagondolunk, egy olyan tűzszünetet kellett ellenőriznünk, felügyelnünk, amelyet a megállapodást megkötő felek egyike-másika csak kényszerből fogadott el. És ez a légkör volt jellemző tevékenységünk teljes időszakára.

A Párizsi Egyezmény hatályba lépését követően, a Vietnami Demokratikus Köztársaság és a DIFK* mindent megtett az Egyezmény szövegében is hangsúlyozott „országegyesítés” érdekében. Hevesen folytatódott a felszabadító harc, amelynek utolsó fázisa, a HO Chi Minh-művelet 1975. III. 15-én Buon Me Thuot elleni támadással indult és Saigon 1975. IV. 30-ai felszabadításával ért véget. Dél-Vietnám valamennyi tartománya felszabadult, megnyílt a lehetőség a térségben lakók többsége által régen áhított országegyesítés, a nemzet újraegyesítése előtt, s ezzel küldetésünk is véget ért.

Magáról, a magyar kontingensről, büszkén mondhatjuk: Magyarország egyik első nemzetközi békefenntartó missziója feladatát fegyelmezetten, bátran és becsülettel teljesítette.

Nem hiszem, hogy a feladatban részt vett bármely bajtársunknak oka lenne szégyenkezni a végzett munka miatt. Igaz, hogy tapasztalatlanok voltunk, igaz, hogy problémáink voltak a nyelvtudással, igaz, hogy felszerelésünk Alaszkában megfelelőbb lett volna, mint Dél-Vietnámban, de az is igaz, hogy minden erőnkkel azon voltunk, hogy megfeleljünk a párizsi egyezmény szellemének és méltón képviseljük hazánkat a nemzetközi közvélemény által nagy figyelemmel kísért feladatban. Büszke vagyok arra, hogy tagja lehettem ennek a fontos missziónak.

---

* Szójegyzék

Jegyzetek:

- ¹ MAI
- ² A Viet Minh (a *Việt Nam Độc Lập Đồng Minh Hội* azaz, a „Liga Vietnam Függetlenségéért” rövidített formája.) Ho NGOC Lam és NGUYEN Hai Than alapította 1941-ben, hogy kivívják Vietnam függetlenségét Franciaországtól.
- ³ Japán 1945. augusztusi kapitulációja után a Viet Minh megnyerte a választásokat és kinyilvánította az ország függetlenségét, kiutasítva a francia csapatokat.
- ⁴ MAI. op.cit. : 51.p.
- ⁵ Genfi Egyezmények az Indokinai háború befejezéséről, 1954. július 21.
- ⁶ Dél-Vietnami Nemzeti Felszabadítási Front (DNFF), vagy *Front National de Liberté* (FNL), a legfontosabb ellenálló szervezet volt, amely a vietnami háború idején az Egyesült Államok által támogatott Vietnami Köztársaság ellen harcolt.
- ⁷ A DNFF kongresszusán jelentették be az Ideiglenes Forradalmi Kormány megalakítását
- ⁸ HARMAT
- ⁹ JOHNSON elnök nyilvános beszédben jelentette be, hogy leállítja Észak-Vietnam bombázását, békétárgyalásokat kezdeményez és nem indul az 1968-as őszi elnökválasztáson.
DAUGHERTY: 126-127.p.
- ¹⁰ NIXON a „becsülettel megkötött vietnami béke” érdekében fokozatosan kívánta kivonni az amerikai csapatokat, a harci feladatokat fokozatosan áthárítva a dél-vietnami erőkre.
Loc.cit. : 138-152.p.
- ¹¹ Az USA, valamint Észak és Dél-Vietnam képviselőinek tárgyalásai 1968. V. 13-án kezdődtek meg Párizsban.
- ¹² A vietnami háború befejezéséről és a béke helyreállításáról szóló egyezmény 1. és 5. cikk. A párizsi egyezmény teljes szövege.
HALMOSY — POPOVICS: 514-522.p.
- ¹³ A Párizsban tárgyaló felek voltak: Amerikai Egyesült Államok, Vietnami Demokratikus Köztársaság, (Dél-) Vietnami Köztársaság, Dél-Vietnami Ideiglenes Forradalmi Kormány.
GYÖRI : 8.p.
- ¹⁴ Genfi Egyezmények az Indokinai háború befejezéséről, 1954. július 21. op.cit.
- ¹⁵ Magyarország felkérését a bizottságban való részvételre a magyar kormány nevében FOCK Jenő miniszterelnök fogadta el, amit az MSZMP PB 1972. X. 24-i ülésén megerősített.
PIL. M-KS-288f-32 cs-17 ö.e. – 1972 (KB Külügyi Osztály feljegyzései, jelentései)
- ¹⁶ Loc.cit.
- ¹⁷ A vietnami háború befejezéséről és a béke helyreállításáról szóló egyezmény. Párizs, 1972. XII. 24.
- ¹⁸ MOL XIX-J-63-b Az államigazgatás felsőbb szervei, Külügyminisztérium, Vietnam, Nemzetközi Ellenőrző Bizottság, Adminisztratív iratok.
- ¹⁹ HIM-HL : HN-K.gy.-C 304
- ²⁰ MOL XIX-J-63-b A Katonai Parancsnokság jelentései – 1973 (3o d)
- ²¹ GYÖRI. op.cit. : 48.p.

A jegyzetekben alkalmazott rövidítések:**MONOGRÁFIÁK ÉS KISMONOGRÁFIÁK**

- DAUGHERTY — DAUGHERTY Leo J. : *A vietnami háború napról napra*. [The Vietnam War: day by day.] Ford.: EIBEN György. Budapest-Debrecen, 2003, Hajja és Fiai Könyvkiadó. 192 p. HU-ISBN 963 93 2971 1. /20. századi hadtörténet./ HU- ISSN 1418-2467.
- GYÖRI — GYÖRI Sándor: *Magyarok Dél-Vietnamban. Szemtanúként Saigonban*. Budapest, 1985, Zrínyi Katonai Kiadó. 145 p. HU-ISBN 963 32 6686 6.
- MAI — MAI Lý Quảng : *Vietnam on the move*. [Vietnám mozgásban.] Vietnám, 2006, The Gioi Publishers. 184 p.

PUBLIKÁLT DOKUMENTUMGYŰJTEMÉNYEK

- HALMOSY — POPOVICS — HALMOSY Dénes — POPOVICS Béla (szerk.): *Nemzetközi Szerződések 1945-82. A második világháború utáni korszak legfontosabb külpolitikai szerződésai*. Budapest, 1985, Gondolat - Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. 674 p. HU-ISBN 963 22 1506 0.

LEVÉL-, IRAT- ÉS DOKUMENTUMTÁRAK

- HIM.HL. — Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténeti Levéltára
- MOL — Magyar Országos Levéltár
- PIL — Politikátörténeti Intézet Levéltára

VILÁGHÁLÓS HIVATKOZÁSOK

- Genfi Egyezmények az Indokinai háború befejezéséről, 1954. július 21. — Genfi Egyezmények az Indokinai háború befejezéséről, 1954. július 21.
Világhálón:
http://www.grotius.hu/doc/pub/IGXVRK/1954-07-21_genfi_egyezmenyek.pdf
- HARMAT — HARMAT Árpád Péter: *A Vietnami Háború Története (1957-1975)*.
Világhálón:
<http://tortenelemklub.com/xxszazad/hideghaboru-kora/232-a-vietnami-haboru>

Szójegyzék:

DIFK	=	Dél-Vietnámi Ideiglenes Forradalmi Kormány
DNFF	=	Dél-Vietnámi Nemzeti Felszabadítási Front
KKVB	=	Kétoldalú Katonai Vegyes Bizottság
NEFB	=	Nemzetközi Ellenőrző és Felügyelő Bizottság
NKVB	=	Négyes Katonai Vegyes Bizottság
Viet Minh	=	Liga Vietnám Függetlenségéért
ZMKA	=	Zrínyi Miklós Katonai Akadémia